

BEZPEČNOST PRÁCE 1

Ing. Kateřina Gojová

KDE NAJDETE BOZP A PO?

- ◉ **Zákoník práce** (zákon č. 262/2006 Sb.) udává zaměstnavatelům povinnost zajistit bezpečné pracovní prostředí. Současně také musí zaměstnance upozornit na možná rizika a hrozby, seznámit je s tím, jak se chovat v případě pracovního úrazu i v nenadálých situacích. Zaměstnavatel má také povinnost zajistit, aby v případě úrazu byla zaměstnanci řádně poskytnuta první pomoc.

DALŠÍ NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZÁKONY A VYHLÁŠKY (1)

- ◉ **Zákon č. 309/2006 Sb.** o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- ◉ Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- ◉ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci
- ◉ Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
- ◉ Zákon č. 251/2005 Sb. o inspekci práce
- ◉ Zákon č. 174/1968 Sb. o státním odborném dozoru nad bezpečností práce
- ◉ Vyhláška č. 180/2015 Sb. o pracích a pracovištích, které jsou zakázány těhotným zaměstnankyním, ...
- ◉ Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování
- ◉ Vyhláška č. 104/2012 Sb. o stanovení bližších požadavků na postup při posuzování a uznávání nemocí z povolání
- ◉ Nařízení vlády č. 201/2010 Sb. o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
- ◉ Zákon č. 205/2015 Sb., kterým se mění zákoník práce a zrušuje zákon o úrazovém pojištění zaměstnanců

DALŠÍ NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZÁKONY A VYHLÁŠKY (2)

- ◉ Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů
- ◉ Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, ...
- ◉ Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování OOPP, ...
- ◉ Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky
- ◉ Nařízení vlády č. 272/2011 Sb. o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- ◉ Nařízení vlády č. 291/2015 Sb. o ochraně zdraví před neionizujícím zářením
- ◉ Nařízení vlády č. 406/2004 Sb. o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu
- ◉ Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na BOZP při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- ◉ Nařízení vlády č. 591/2006 Sb. o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

DALŠÍ NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZÁKONY A VYHLÁŠKY (3)

- ◉ Nařízení vlády č. 28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese
- ◉ Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí
- ◉ Vyhláška č. 50/1978 Sb. Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu o odborné způsobilosti v elektrotechnice
- ◉ Vyhláška č. 85/1978 Sb. Českého úřadu bezpečnosti práce o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení
- ◉ Vyhláška č. 18/1979 Sb. Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu, kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení, ...
- ◉ Vyhláška č. 19/1979 Sb. Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu, kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení, ...
- ◉ Vyhláška č. 73/2010 Sb. o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti, ...
- ◉ Vyhláška č. 21/1979 Sb. Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu, kterou se určují vyhrazená plynová zařízení, ...
- ◉ Vyhláška č. 48/1982 Sb. Českého úřadu bezpečnosti práce, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení

PRÁVA ZAMĚŠTNANCE

◉ Zaměstnanec má právo na

- zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP)
- na poskytnutí informací o potenciálních rizicích své práce
- na poskytnutí informací, jak se chránit před těmito riziky

◉ Zaměstnanec má právo odmítnout výkon práce

- v případě, kdy může dojít bezprostředně k ohrožení jeho života nebo poškození zdraví
- v případě, kdy může dojít k ohrožení života nebo zdraví jiných osob

POVINNOSTI ZAMĚŠTNANCE (1)

- ◉ účastnit se pravidelných a povinných školení BOZP, které zajišťuje a financuje jeho zaměstnavatel
- ◉ podrobit se pravidelných prověrek znalostí BOZP
- ◉ podrobit se prohlídkám firemního lékaře, a dalších souvisejících činností, jako je očkování, vyšetření a diagnostickým zkouškám, které jsou stanoveny zvláštními právními předpisy
- ◉ dodržovat všechny právní předpisy a předpisy či interní pokyny svého zaměstnavatele týkající se BOZP
- ◉ dodržovat při výkonu práce všechny zaměstnavatelem stanovené pracovní postupy
- ◉ nepožívat v pracovní době, a to i mimo pracoviště, návykové látky či alkoholické nápoje (zákaz požívání alkoholických nápojů se nevztahuje na zaměstnance, kteří pracují v horkých provozech, ale pouze pokud požívají pivo se sníženým obsahem alkoholu, a dále na zaměstnance, u kterých je požívání alkoholu součástí plnění pracovního úkolu, případně, pokud je to s plněním jejich práce spojeno)
- ◉ podrobit se zkoušce, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky (pouze na pokyn vedoucího zaměstnance)
- ◉ nekouřit na pracovišti, na němž pracují nekuřáci
- ◉ neprodleně oznámit svému zaměstnavateli nebo nadřízenému závady a nedostatky na pracovišti, které by mohly ohrozit zdraví či život jiných osob

POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE (2)

◉ Závodní preventivní péče

- Pokud se jedná o preventivní péči, u které jde o posouzení zdravotního stavu zaměstnance vůči jeho pracovnímu výkonu, musí se zaměstnanec podrobit preventivní prohlídce, a to smluvním závodním lékařem, který mu je přidělen zaměstnavatelem. Zaměstnanec tak nemá právo na svobodnou volbu lékaře, který tuto preventivní prohlídku provede.

◉ **Když zaměstnanec odmítne preventivní péči**

- Pokud zaměstnanec neuposlechne zaměstnavatele, který mu nařídí preventivní prohlídku, lze toto jednání ze strany zaměstnance posuzovat jako porušení pracovní kázně. Pokud se tato situace stane například před uzavřením pracovního poměru, je to důvod pro neuzavření pracovní smlouvy.

POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE A OSVČ (2)

◉ Povinnosti v oblasti bezpečnosti práce - ČÁST BOZP

- stanovit velikost organizace
- mít zpracovanou a aktualizovanou dokumentaci BOZP
- pravidelně provádět prověrky BOZP
- provést kategorizaci prací
- mít vypracovaný registr rizik
- zajistit pracovní lékařské prohlídky
- zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci pro každého zaměstnance
- pravidelně školit své zaměstnance na problematiku BOZP
- nového zaměstnance seznámit s právními předpisy
- evidovat a hlásit pracovní úrazy
- neustále vyhledávat nebezpečné faktory
- zajistit, aby zaměstnanec nevykonával zakázané práce
- mít doklady o dodržování technických a bezpečnostních podmínek
- zajistit osobní ochranné pracovní prostředky - OOPP
- mít seznam zakázaných prací pro ženy a mladistvé

POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE A OSVČ (1)

⊙ Povinnosti v oblasti požární ochrany - ČÁST PO

- svou činnost zařadit do požárního nebezpečí
- vést a pravidelně aktualizovat dokumentaci požární ochrany
- vést Požární knihu
- mít vypracované poplachové směrnice
- provádět preventivní požární prohlídky
- mít přehled a revize prostředků požární ochrany

KDO DOHLÍŽÍ NA BEZPEČNOST PRÁCE?

- ◉ **Bezpečnostní technik** - osobu odborně způsobilou k zajišťování úkonů v prevenci rizik
- ◉ **Koordinátor BOZP** - koordinátorem zákon rozumí osobu odborně způsobilou k činnosti koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi
- ◉ **Státní úřad inspekce práce (zkratka SÚIP)** - úřad, který je veden Ministerstvem práce a sociálních věcí a jeho hlavním úkolem je kontrolovat, zda podnikatelské subjekty dodržují povinnosti týkající se pracovněprávních předpisů a předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (dále jen BOZP).

BEZPEČNOSTNÍ TECHNIK (1)

- ◉ **Kdo to je a co dělá?** Úkolem bezpečnostního technika je dbát na to, aby v příslušné organizaci byla ve všech jejích provozech i dalších útvarech zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví pracovníků. Může být zaměřen na různé druhy organizací a z toho vyplývá i různost jeho odborností (např. strojař, elektrotechnik, stavař, chemik apod.).
- ◉ **Co je náplní jeho práce?**
- ◉ zajišťování bezpečnosti a zdravotní nezávadnosti práce ve všech činnostech, které v dané organizaci probíhají
- ◉ zpracovávání vnitropodnikových předpisů o bezpečnosti práce na jednotlivých pracovištích a s jednotlivými pracovními prostředky - posuzování technologických procesů z hlediska ohrožení zdraví toxickými, karcinogenními a dalšími zdraví škodlivými látkami, navrhování změn - vyšetřování pracovních úrazů včetně sepisování a projednávání protokolů - provádění rozborů úrazovosti včetně vypracovávání návrhů nápravných opatření.

BEZPEČNOSTNÍ TECHNIK (2)

- ◉ **V jakém pracuje prostředí?** Pracovním prostředím jsou jednak místnosti kancelářského charakteru, jednak přímo provozy a prostory, jejichž bezpečnost je předmětem zájmu bezpečnostního technika - může se jednat o průmyslovou výrobu, stavební práce, opravářské a údržbové činnosti, obchodní provozy, sklady, laboratoře, ale i konstrukční kanceláře, výpočetní střediska a vůbec veškeré prostory organizace. Bezpečnostní technik je zaměstnancem příslušné organizace, kde má pozici pracovníka bez podřízených s relativně samostatným postavením.
- ◉ **S čím pracuje?** Pracovními prostředky jsou výpočetní technika, běžná kancelářská technika, popř. měřicí technika zaměřená na sledované veličiny ovlivňující bezpečnost práce (teplota, hluchnost, přítomnost nežádoucích plynů apod.).
- ◉ **Jaký by měl být a co by měl znát?** Předpokladem pro úspěšný výkon povolání je vysokoškolské, vyšší odborné nebo úplné střední odborné vzdělání s maturitou odborného směru, který odpovídá příslušnému výrobnímu odvětví (např. strojírenství, elektrotechnika, textil, chemie apod.), technické myšlení, přesnost, schopnost analyzovat problémy, schopnost jednat s lidmi. Nevhodné pro občany s těžšími vadami dolních končetin, páteře, s poruchou sluchu a řeči.

BEZPEČNOSTNÍ TECHNIK (3)

- ◉ Bezpečnostní technik je určen statutárním zástupcem společnosti.
- ◉ Má centrální dohled nad dodržováním **BOZP** ve firmě.
- ◉ U malých firem je doporučeno, aby dohled vykonával **externí odborník**. Ten je vzhledem ke své odbornosti schopen doporučit technická a organizační opatření k zajištění **BOZP** a technických zařízení. Jeho vzdělání musí vždy odpovídat činnosti ve firmě. Základem je střední nebo vysoká škola technického směru a dále absolvování příslušných nástavbových školení pro oblast **BOZP**. (Školení mohou provádět pouze akreditovaná školící střediska Ministerstvem školství a tělovýchovy nebo ČIO).
- ◉ Za úroveň **BOZP** ve firmě je vždy odpovědný **vedoucí-majitel**. Ten si proto může pro plnění stanovených úkolů právními a ostatními předpisy včetně technických norem v této oblasti určit kvalifikovanou osobu (zaměstnance nebo kvalifikovanou osobu na základě smluvního vztahu).
- ◉ **Nevhodná je kumulace funkce bezpečnostního technika s další činností ve firmě**. V těchto případech nejsou schopni zaměstnanci nebo osoby ve smluvním vztahu, odpovědně plnit svoje povinnosti v oblasti **BOZP**.